

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 14 sierpnia 2009 r.

**Pani
Edyta Lisiuk
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Grabowcu**

LLU-410-25-01/2009
P/09/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie skontrolowała w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grabowcu (zwanym dalej „GOPS” lub „Ośrodkiem”) kierowanie osób do domów pomocy społecznej oraz finansowanie ich pobytu przez organy samorządu terytorialnego w latach 2007-2009 I półrocze.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 lipca 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Ośrodka w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej oraz ich finansowania przez Gminę, a także udzielania pomocy w formie usług opiekuńczych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Ośrodek posiadał rozeznanie skali potrzeb w zakresie kierowania osób do domów pomocy społecznej (DPS) oraz korzystania z usług opiekuńczych, a także nie stwarzał barier w dostępie do tych świadczeń.

Dominującą formą pomocy realizowaną przez GOPS dla osób starszych, przewlekłe chorych i potrzebujących opieki było kierowanie do domów pomocy społecznej. Na współfinansowanie pobytu osób z terenu gminy w DPS wydatkowano w badanym okresie łącznie 183.101 zł. W latach 2007-2009 (I półrocze) skierowano do DPS osiem osób. Sprawy

¹ Dz.U. z 2007 r., nr 231, poz. 1701 ze zm.

dotyczące kierowania osób do domów pomocy społecznej załatwiono z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (k.p.a.), a wydane decyzje spełniały wymogi art. 107 § 1 tej ustawy. Skierowania uzyskały osoby wymagające całodobowej opieki, co zostało udokumentowane zgodnie z wymogami § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej². Wysokość opłat osób skierowanych do DPS została określona zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, tj. odpłatność mieszkańca domu nie przekraczała 70% jego dochodu, zaś gmina ponosiła opłatę w wysokości stanowiącej różnicę pomiędzy średnim kosztem utrzymania w danym DPS, a opłatą wnoszoną przez mieszkańca.

W kontrolowanym okresie GOPS świadczył usługi opiekuńcze dla trzech osób, wydając na ten cel 38.336 zł. Decyzje przyznające świadczenie podjęte zostały przed dniem 1 stycznia 2007 roku. Stosownie do art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, Rada Gminy określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze (...) ³. W oparciu o postanowienia tej uchwały (załącznik nr 1 pkt 10) Ośrodek zwolnił świadczeniobiorcę (decyzją z dnia 12.03.2008 r.) z opłaty za usługi opiekuńcze, z uwagi na fakt, że jego dochód nie przekraczał kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.

W latach 2007-2009 (I półrocze) odpłatność świadczeniobiorców zmieniana była przez GOPS decyzjami podjętymi na podstawie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w związku ze wzrostem dochodu, z zachowaniem postanowień art. 106 ust. 3b tej ustawy, a w przypadku usług opiekuńczych również w związku ze wzrostem kosztu jednej godziny usługi. Siedmiokrotnie zwiększono odpłatność pięciu osób za pobyt DPS oraz wydano sześć decyzji zwiększających wysokość opłat za usługi opiekuńcze.

Nieprawidłowością było wydawanie decyzji na niekorzyść strony (zwiększających odpłatność) ze wsteczną mocą obowiązującą. Z ich treści wynikało bowiem, że obowiązują i wywołują skutki prawne przed dniem ich wydania (5 spośród 7 decyzji zmieniających odpłatność za pobyt w DPS oraz 2 decyzje spośród 6 zmieniających odpłatność za usługi opiekuńcze) lub przed upływem terminu do wniesienia odwołania (2 decyzje zmieniające odpłatność za pobyt w DPS i 4 za usługi opiekuńcze). Przy czym ośmiu decyzjom nadano

² rozporządzenie z dnia z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. Nr 217, poz. 1837)

³ uchwała Nr XVII/83/04 Rady Gminy Grabowiec z dnia 19 października 2004 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania

rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 108 k.p.a., bez uzasadnienia tego rygoru. Odpłatność świadczeniobiorców ustalona od dat, w których decyzje stały się ostateczne⁴, tj. z uwzględnieniem postanowień art. 16 § 1, art. 110 i art. 130 § 1 k.p.a. byłaby niższa od pobranej w okresie 2007 – 2009 (I półrocze) - o kwotę o 654,23 zł w przypadku mieszkańców DPS oraz o 82,62 zł w przypadku osób korzystających z usług opiekuńczych.

Zatrudnieni pracownicy socjalni posiadali kwalifikacje zgodne z wymogami określonymi w art. 116 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁵, jednak liczba tych pracowników (dwie osoby) – w relacji do liczby mieszkańców gminy – była w okresie od 1 lipca 2007 do 30 czerwca 2009 r. niższa o jedną osobę niż przewiduje to art. 110 ust. 11 powołanej ustawy. Prośby Kierownika GOPS kierowane do Wójta Gminy o zatrudnienie pracownika socjalnego nie zostały uwzględnione z uwagi na niedostateczną ilość środków w budżecie Gminy.

Kierownik GOPS nie przedstawiała Radzie Gminy – wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej – sprawozdań z działalności Ośrodka oraz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na lata 2007-2009, co mogło mieć wpływ na nieopracowanie przez Radę Gminy lokalnych programów pomocy społecznej, o których mowa w art. 110 ust. 10 powołanej ustawy.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Kontynuowanie działań mających na celu dostosowanie liczby pracowników socjalnych do wymogów określonych w ustawie o pomocy społecznej.
2. Sporządzanie i przedkładanie Radzie Gminy Grabowiec potrzeb w zakresie pomocy społecznej oraz sprawozdań z działalności Ośrodka.
3. Zaniechanie podwyższania odpłatności świadczeniobiorców za pobyt w DPS oraz za usługi opiekuńcze przed dniem, w którym decyzja staje się ostateczna.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁴od decyzji zmieniających odpłatność przysługiwało prawo wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zamościu w terminie 14 dni

⁵ Dz.U. z 2008 r. Nr 115, poz. 728 ze zm.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem